

This booklet contains 20 pages.
इस पुस्तिका में 20 पृष्ठ हैं।

JP-1-13
PAPER I / प्रश्न-पत्र I
Nepali Language Supplement
नेपाली भाषा परिशिष्ट
PART IV & V / भाग IV & V

Test Booklet Code
परीक्षा पुस्तिका संकेत

Test Booklet No.
परीक्षा पुस्तिका संख्या

360785

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 19 & 20) of this Test Booklet.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 19 व 20) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

For instructions in Nepali see Page 2 of this Booklet. / नेपाली में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer EITHER Part IV (Language I) OR Part V (Language II) in NEPALI language, but NOT BOTH.	1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) नेपाली भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. Candidates are required to answer Parts I, II, III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.	2. परीक्षार्थी भाग I, II, III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.	3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. Use Blue / Black Ball Point Pen only for writing particulars on this page / marking responses in the Answer Sheet.	4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल नीले/काले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. The CODE for this Language Booklet is A. Make sure that the CODE printed on Side-2 of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.	5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत है A। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. This Test Booklet has two Parts, IV and V, consisting of 60 Objective Type Questions, each carrying 1 mark : Part-IV : Language I - (Nepali) (Q. 91 to Q. 120) Part-V : Language II - (Nepali) (Q. 121 to Q. 150)	6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है : भाग-IV : भाषा I - (नेपाली) (प्र. 91 से प्र. 120) भाग-V : भाषा II - (नेपाली) (प्र. 121 से प्र. 150)
7. Part-IV contains 30 questions for Language-I and Part-V contains 30 questions for Language-II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Nepali language have been given. In case the language/s you have opted for as Language-I and/or Language-II is a language other than Nepali, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.	7. भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल नेपाली भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) नेपाली के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. Candidates are required to attempt questions in Part -V (Language-II) in a language other than the one chosen as Language-I (in Part-IV) from the list of languages.	8. परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.	9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.	10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

SEAL

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Roll Number : in figures _____

अनुक्रमांक : (अंकों में) _____

: in words _____

: (शब्दों में) _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Candidate's Signature : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

Invigilator's Signature : _____

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Facsimile signature stamp of _____

Centre Superintendent _____

A

(2)

Nepali-I

यस पुस्तिकामा 20 पृष्ठ छन् ।

JP-1-13

परीक्षा पुस्तिका संङ्केत

प्रश्नपत्र I

नेपाली भाषा परिशिष्ट खण्ड

भाग IV र V

यो परीक्षा पुस्तिका तबमात्र खोल्नुहोस् जब तपाईंलाई खोल्न भनिन्छ ।

यो परीक्षा पुस्तिकाको पछिल्लो आवरणमा (पृष्ठ 19 व 20) दिइएको निर्देश ध्यानले पढ्नुहोस् ।

परीक्षार्थीहरूका लागि निर्देश :

1. यो पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिकाको परिशिष्ट हो । ती परीक्षार्थीहरूका लागि या त भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) नेपाली भाषामा दिन सक्छन् तर दुवैमा होइन ।
2. परीक्षार्थीले भाग I, II, III का उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिकाबाट दिनुपर्छ र भाग IV र V का उत्तर उनीहरूले छानेको भाषाबाट ।
3. अङ्ग्रेजी र हिन्दी भाषामा यी प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिकामा भाग IV र V को अन्तर्गत दिइएका छन् । भाषा परिशिष्टलाई तपाईं अलग्गै माग्न सक्नुहुने छ ।
4. यो पृष्ठमा विवरण अङ्कित गर्न एवं उत्तर पुस्तिकामा निशान लगाउनको लागि केवल निलो/कालो बल पोइन्ट पेन मात्रै प्रयोग गर्नुहोस् ।
5. यो भाषा पुस्तिकाको सङ्केत A हो । यो सुनिश्चित गर्नु कि यो भाषा परिशिष्ट पुस्तिकाको सङ्केत, उत्तरपत्रको पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिकामा छापिएको सङ्केतसित मिल्छ । यदि यो भिन्नै छ भने परीक्षार्थीले दोस्रो भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लिनका लागि निरीक्षकलाई तत्कालै जनाउनुपर्ने छ ।
6. यो पुस्तिकामा दुई भाग IV र V छन्, जसमा 60 वटा वस्तुनिष्ठ प्रश्न छन् र ती प्रत्येक 1 अङ्क छन् ।
भाग IV : भाषा I – (नेपाली) (प्र. 91 बाट प्र. 120)
भाग V : भाषा II – (नेपाली) (प्र. 121 बाट प्र. 150)
7. भाग IV मा भाषा I का लागि 30 प्रश्न र भाग V भाषा II का लागि 30 प्रश्न दिएका छन् । यदि तपाईंको भाषा I वा II नेपालीका अतिरिक्त छ भने कृपया त्यो भाषा सम्बन्धित परीक्षा पुस्तिका माग्नुहोस् कि यो तपाईंको आवेदनपत्रमा अङ्कित थियो ।
8. परीक्षार्थीले भाग V (भाषा II) का लागि भाषा सूचीबाट यस्तो भाषा छान्नु जो उनीद्वारा भाषा I (भाग IV) मा छानिएको भाषाबाट भिन्न होस् ।
9. कच्चा काम परीक्षा पुस्तिकामा दिइएको खालि स्थानमा नै गर्नुहोस् ।
10. सबै उत्तर केवल OMR उत्तरपत्रमा अङ्कित गर्नुहोस् । आफ्नो उत्तर ध्यानपूर्वक अङ्कित गर्नुहोस् । उत्तर बदल्नका लागि श्वेतरञ्जकको प्रयोग निषेध छ ।

विद्यार्थीको नाम : _____

अनुक्रमाङ्क : अङ्कमा _____

: शब्दमा _____

परीक्षा केन्द्र : _____

परीक्षार्थीको हस्ताक्षर : _____ निरीक्षकको हस्ताक्षर : _____

Facsimile signature stamp of

Centre Superintendent _____

Candidates should answer questions from the following Part only if they have opted for NEPALI as LANGUAGE – I.

भाग - IV

भाषा - I

नेपाली

निर्देश : दिइएको अनुच्छेद पढ्नुहोस् अनि सही विकल्पको चयन गरी तलका प्रश्नहरूको (प्रश्न 91 देखि 99) उत्तर दिनुहोस् ।

आर्मस्ट्रङ्ग र एल्ड्रिनले चन्द्रमाको मझेरीमा पाइला हाल्नासाथ सबैजसो क्षेत्रको ध्यान चन्द्र-चर्चामा एकोहोरिएको छ । मान्छेको यस अलौकिक पुरुषार्थप्रतिको जयघोष सञ्चित मान्यताहरूको सिंहावलोकन र सम्भावित उपलब्धिहरूको उत्कण्ठा नै यस चर्चाका मुख्य विषय छन् तायनि विरोध, विक्षोभ र आशङ्काहरू पनि यसभित्र नमिसिएका छैनन् । चन्द्रलोकमा मान्छेको पाइला पुग्दा अमेरिकाले झन्डै २४ करोड डलर खर्च गरिसकेको र रुसले पनि यस क्रममा थुप्रै रुबल मासिसकेको चर्चा छ । वर्षौवर्षका चिन्तन, अनुसन्धान र करोडौं डलर-रुबलको अहिलेसम्मको उपलब्धि के त भनी भौतिक रूपले मात्र हेर्दा चन्द्रयात्रीहरूले ल्याएका २-४ बाकस गोलजस्ता ढुङ्गाका डल्लासिवाय अरु केही देखिन्न । यत्रो चिन्तन, लगन, आँट र अर्थको उपलब्धि यति नै हो भने आपसी खोसाखोस र तानातानले पृथ्वीमा मुन्टो लुकाउने ठाउँ नपुगी चिन्ता र चिन्कारमा हुँडलिएका अरबौं भोक्नाङ्गाहरूले चन्द्रविजयबाट उत्पन्न यस गौरव र गर्वलाई मनको कुन कुनामा कसरी थन्क्याउने ? यो बुद्धि र बर्कत धरतीकै कतिपय समस्याको समाधानमा लगाएर धरतीमै सुख-सुविधाको नयाँ लोक र आलोक निर्माण गर्न सकिने थियो । यो आवाज गरिब देशहरूबाट होइन, स्वयंसम्पन्न र स्वयं चन्द्राभियानमा तम्सेका सोभियत सङ्घ र अमेरिकाभित्रैबाट चर्को स्वरमा गुन्जिएको छ । सामान्य प्रदर्शनहरूका अतिरिक्त दुल्दुला विचारकहरूले पनि यसमा गुनासो गरेका छन् । एकजना अमेरिकी नेता भन्छन् - “मानिसका एक-अर्को जातिमा रहेको दूरता धरती र चन्द्रलोकको दूरताभन्दा लामो छ । यो दूरता नजिक्याएर मान्छेमा निहित जातिभेदको बर्बरता पनि नासिएको भए पो चन्द्रविजयमा खुसी मनाउन पाइन्थ्यो ।” विश्वप्रसिद्ध ब्रिटिस इतिहास

विख्याता टायनबोले चन्द्रयात्रा सकल बनाउने विशान र प्रविधबाट आफू कति पनि प्रभावित नभएको बताउँदै सोधेका छन् - ‘के अन्तरिक्ष - यात्री को यस होडबाट युद्धको सम्भावना घट्छ र ?’ यो सुन्दा नभन्दै इगल र लुनाले लुछाचुँडीको नयाँ केन्द्रको पदान्यस गरेर अर्को विश्वयुद्धलाई आ-आफ्नो मोर्चा सम्झेका त होइनन् ? भन्ने शङ्का पनि नजिक आउँछ । हुन पनि मान्छेको पुरुषार्थ कल्याणकार्यमा मात्रै सार्थक भएको सिङ्गै एउटा उदाहरण अहिलेसम्म मान्छेले पाउन सकेको छैन । चन्द्रमालाई पाइथागोरसले ‘ऐनाको ठुलो भकुन्डो’ देखे पनि ग्यालिलियोले पृथ्वीजस्तै ग्रह देखे पनि, डार्विनले पृथ्वीबाटै चोइटिएको एउटा झलझलाकार बिम्ब भने पनि; ग्यागरिनले भेट्ने बाटो सोझ्याए पनि अपोलो र सोयुजले दर्जनाँ चन्द्र-चित्र ल्याएर देखाए पनि हामीले सोमबारे औँसीमा नबोली नुहाउन छाडेनाँ; र आफ्ना प्रियतमालाई ‘चन्द्रमुखी’ भनी उपमा दिन छाडेनाँ । हाम्रो प्रेमको प्रतीकलाई नबिटुल्याइदेओ भनी जुलुस निकाल्ने इटालियन युवा युवतीहरू, ईश्वरको काममा हस्तक्षेप गर्नलागे भनी आत्महत्या गर्ने पेरूको एउटा ठिटो र मान्छे पुगेको चन्द्रमा हाम्रो चन्द्रमाचाहिँ होइन भन्ने काशीका एकजना पण्डित आदिले चन्द्रमाको भावनात्मक नाता कति बलियो रहेछ भन्ने अझ प्रस्ट पारेका छन् ।

91. “मानिसका एक-अर्को जातिमा रहेको दूरता धरती र चन्द्रलोकको दूरताभन्दा लामो छ” - कथनको सबैभन्दा नजिकको आशय हुन्छ
- (1) जाति जातिमाझको भौतिक दूरी अधिक लामो छ
 - (2) एकाधिक जाति एका-अर्कामा मेलमिलाप गर्न चाहँदैनन्
 - (3) जातिभेदको चरमता
 - (4) स-साना जातिसमूहका विकासको सम्भावना

Nepali-I

92. अन्तरिक्ष यात्राको होडले धरतीमा युद्धको सम्भावना कस्तो छ ?

- (1) सम्भावना बढेको छ
- (2) सम्भावना घटेको छ
- (3) सम्भावना न बढेको छ न घटेको छ
- (4) युद्ध हुनै लागेको स्थिति छ

93. इटालियन युवायुवती, पेरूको टिटो, काशीका पण्डितहरूको प्रसङ्गले यस्तो आशय व्यक्त हुन्छ

- (1) चन्द्रयात्राप्रतिको असन्तुष्टि
- (2) चन्द्रयात्राको सफलताप्रति हर्षभावको अभिव्यक्ति
- (3) चन्द्रयात्राप्रतिको आन्दोलन र विद्रोह
- (4) 'चन्द्रमुखी' भनी कसैलाई बोलाउन पाईदैन भन्ने गुनासो

94. माथिको पाठले मूलतः कुन कथ्यको सम्प्रेषण गरेको छ

- (1) मानिस मानिसमाझको दूरी
- (2) विज्ञान र भावुकताबिचको द्वन्द्व
- (3) पछाडिएकाहरूप्रति मानिसको उदासीनता
- (4) वैज्ञानिकहरूका कृतित्वको आलोचना

95. 'सोमबारे औंसी', 'ईश्वरको काम' अनि 'भावनात्मक नाता' पदावलीमा रहेका 'सोमबारे', 'ईश्वरको' र 'भावनात्मक' पदहरूमाझ रहेको समानता के हुन सक्छ ?

- (1) सबै पद एउटै शब्दवर्गमा पर्छन्
- (2) सबै पद मानिसको ईश्वरभक्ति र आध्यात्मिक पक्षसित सम्बन्धित छन्
- (3) सबै पद एउटै स्रोतबाट आएका हुन्
- (4) सबै पद शब्दकोशीय प्रविष्टिकै रूपमा प्रयुक्त छन्

(5)

96. 'अलौकिक पुरुषार्थ' भन्नाले के बुझिन्छ ?

- (1) लौकजीवनदेखि परको कार्य
- (2) सबैले गर्न सक्ने कार्य
- (3) ईश्वरको वरदान प्राप्त पुरुषार्थ
- (4) मानिसका सम्भावनामा नचिताइएको

97. चन्द्रयात्राको सफलतामा खुसी प्रकट नगर्नेहरूमा

- (1) विश्वका सबै मानिसहरू छन्
- (2) प्रेमी - प्रेमिकाहरू मात्र छन्
- (3) चन्द्राभियानमा लागेका सोभियत र अमेरिकाका मानिस पनि छन्
- (4) नयाँ आविष्कार ग्रहण गर्न नसक्नेहरू छन्

98. 'मझेरी' शब्दको अर्थ हो

- (1) घरको सिकुवादेखि आँगनसम्मको ठाउँ
- (2) बलेंसीका वरिपरिको स्थान र आँगन
- (3) करेसादेखि कोटेबारीसम्मको खाली स्थान र आँगन
- (4) घरभित्र मूल दैलादेखि अगेनु, ओछयान र चुलामाझको खाली भुईँ

99. भौतिक दृष्टिले मानव हितका लागि चन्द्रयात्राको उपलब्धि के देख्न सकिन्छ

- (1) मानवमाझको द्वन्द्व र उच्चताबोध
- (2) त्यस्तो ठुलो उपलब्धि केही देखिन्न
- (3) एका-अर्कामाझ सौहार्द्र भावको प्रसार र मातृत्वको विकास
- (4) भोका-नाङ्गाहरूका निमित्त असल व्यवस्था

A

A

निर्देश : दिइएको कविता पढ्नुहोस् अनि सही विकल्पको चयन गरी तलका प्रश्नहरूको (प्रश्न 100 देखि 105) उत्तर दिनुहोस् ।

आइपुग्यो तीज लौ ल्याऊ चीज खाने र लाउने
नभए धन काढन ऋण मरेर के लाने ?
चाहिन्द दर घिऊ र चिनी रेशमी फरिया
यसैले सारो हामीलाई पायो कैजाको करीया ।
बिल्बिटको चोली नभए भोलि हुँदैन पटक्क
झक्के साल पनि चाहिन्छ अति परेको चटक्क ।
यो बात छोडी पुगेको खाई पुगेको लगाई
तीर्थ र बर्त गरन बैनी बहुतै रमाई ।

100. उक्त पद्य कुन छन्दमा लेखिएको छ ?

- (1) झ्याउरे
- (2) सवाई
- (3) मालिनी
- (4) शालिनी

101. 'चटक्क' र 'पटक्क' शब्दहरू हुन्

- (1) अनुक्रमणिका
- (2) पूर्वकालिक क्रिया
- (3) क्रिया विशेषण
- (4) कृदन्त

102. 'कैजाका करीया' पदावलीमा रहेको 'कैजाका' पद कुन शब्दवर्गमा पर्छ ?

- (1) अव्यय
- (2) विशेषण
- (3) सर्वनाम
- (4) नाम

103. 'ऋण' तत्सम शब्द हो भने 'धन' कस्तो शब्द हो ?

- (1) देशीय
- (2) आगन्तुक
- (3) तद्भव
- (4) तत्सम

(6)

104. दर भन्नाले बुझिन्छ

- (1) तीजका पर्वको दिन खाइने मिठा-मिठा परिकार
- (2) तीजका पर्वको अधिल्लो राति खाइने मिठा-मिठा परिकार
- (3) तीजको व्रत लिइसकेपछि खाइने प्रसाद अनि अन्य खाने कुरा
- (4) कुनै पनि मिठो खाने कुरा

105. "तीर्थ र बर्त गरन बैनी" भनेर किन स्त्रीलाई सम्बोधन गरिएको हो ?

- (1) तीजको व्रतमा स्त्रीहरूले दिक्क लाउने हुनाले
- (2) 'बैनी' का स्थानमा अर्को शब्द राख्दा छन्दभङ्ग हुने हुनाले
- (3) तीर्थ र व्रतमा स्त्रीहरू उत्साही रहनाले
- (4) तीजको व्रत स्त्रीहरूले मात्र गर्ने हुनाले

निर्देश : सबैभन्दा उपयुक्त विकल्पको चयन गरी तलका प्रश्नहरूको उत्तर दिनुहोस् :

106. पाठ/वाक्यका विभिन्न भागमाझको सम्बन्ध बुझ्न तलका मध्ये कुनले विद्यार्थीहरूलाई सहायता गर्छ

- (1) क्रियाविशेषण
- (2) सर्वनाम
- (3) व्यक्तिवाचक नाम
- (4) क्रिया पदावली

107. तलका मध्ये कुनचाहिं वाक्य सही छ [सूत्र : सोच्नुहोस, को चाहिं बस चढ्नका निम्ति कुदिरहेछ]

- (1) बस चढ्न दगुरिरहेको बेला बुढा मानिस चिप्ले अनि लडे
- (2) बस चढ्न दगुरिरहेको बेला बुढा मानिसको पैसाको थैली गोजीबाट बाहिर झर्‍यो
- (3) बस चढ्न दगुरिरहेको बेला बुढा मानिसको अनुहारभरि पसिना आयो
- (4) बस चढ्न दगुरिरहेको बेला बुढा मानिसले आफ्नो उमेरलाई थिक्कारे

Nepali-I

(7)

A

108. तलका सबै कथनहरू श्रवण प्रक्रियाका विवरण हुन्, कुन एउटा चाहिँ होइन

- (1) ध्यानपूर्वक सुन्नाले वक्ताका क्रियाकलापको पूर्वाभास पाउन सकिन्छ
- (2) मानिसले चयन गरी सुन्न सक्छन् अनि नचाहिँदा कुरा ग्रहण नगर्न पनि सक्छन्
- (3) असल श्रोता हुने योग्यता कुनै तालिम बिना नै प्रकृत किसिमले प्राप्त हुन्छ
- (4) सम्पूर्ण वार्तालापमा थोरैमा पनि आधा अंश श्रवणले समाविष्ट गर्छ

109. 'शाश्वत' - यस शब्दको उच्चारण सिकाउँदा, तपाईं गर्नुहुन्छ

- (1) नेपाली भाषामा रहेका त्यस्तै शब्द विकल्पका रूपमा प्रयोग गर्न प्रेरित गर्नुहुन्छ
- (2) शब्दको अर्थ खोजेर कक्षामा दिनुहुन्छ
- (3) उच्चारण कोशको प्रयोग गरी कक्षामा त्यस शब्दको उच्चारण सुनाउनु हुन्छ
- (4) विद्यार्थीहरूलाई यो एउटा विदेशी शब्द हो भनी भन्नुहुन्छ

110. विषय, अध्याय शीर्षहरू अनि दृश्यात्मक सूचनामा आधारित कुनै कथाका विषयमा सोच्नुहोस् । तपाईंलाई जान्न मन लागेको कुनै पनि कुराको नोट बनाउनुहोस् ।

यस किसिमको अध्ययन क्रिया यसको एउटा प्रक्रिया हो

- (1) दृश्याङ्कन
- (2) शब्द अध्ययन उत्सुकता
- (3) पूर्वप्राप्त ज्ञानको प्रयोग
- (4) पूर्वानुमान

111. कुनै रेस्टुराँमा रहेको यो विज्ञप्ति पढ्नुहोस् । कुन पङ्क्ति/हरूमा त्रुटि रहेको छ ?

गरम, मसलादार स्न्याक्स

अनि ताजा सेकिएका चकलेट बिस्कुटको आनन्द लिनुहोस्

स्वादका निमित्त त्योहरू राम्रा छन्

- (1) पङ्क्ति 1 अनि 2
- (2) पङ्क्ति 1 मात्र
- (3) पङ्क्ति 1 अनि 3
- (4) पङ्क्ति 3 मात्र

112. व्याकरणको कक्षामा आविष्कारको सिद्धान्तले यो इङ्गित गर्छ, विद्यार्थीहरू

- (1) व्याकरणमा आधारित क्रियाकलापमा सामेल हुन्छन् जुन समायोजनबारे विचार गर्नका निमित्त आवश्यक हुन्छन्
- (2) कतिपय उदाहरणहरूका माध्यमले कार्यद्वारा निश्चित नियमहरू सूत्रबद्ध गर्छन्
- (3) कुनै कार्य सम्पन्न गर्दा व्याकरणका नियमहरूप्रति सचेततापूर्वक विचार गर्छन्
- (4) व्याकरणगत त्रुटिहरू दूर गर्न शिक्षकद्वारा सहयोग प्राप्त गर्छन् ।

113. गतिबोधक मेधा (Kinesthetic Intelligence) सिकने त्यस्तो कौशल हो, जहाँ विद्यार्थीहरू

- (1) श्रवण क्षमताको विकास उच्च दर्जामा गरेका हुन्छन् अनि चित्रमा भन्दा शब्दमा ध्यान दिन्छन्
- (2) सही बोध भएको सन्तुलनयुक्त गति अनि दृष्टि-हस्त संयोजन (Eye-hand coordination) द्वारा आफूलाई व्यक्त गर्छन्
- (3) सुरमा प्रवृत्त भएर ध्वनि, लय र आकृतिमा ध्यान दिन्छन्
- (4) विविध सूचनाहरूमाझ सम्बन्ध बनाउँदै युक्तिपूर्ण र साङ्ख्यिक आकृतिबारे विचार गर्छन्

A

114. कुनै विद्यार्थीको 'विशेष शैक्षिक अभिरुचि' अन्तर्गत निम्न पर्यवेक्षण संलग्न रहन्छ
- (1) अनपेक्षित, कहिले काहीँ मूर्ख प्रतिक्रिया उत्पन्न गर्छन्
 - (2) अरूमा रहेका क्षमता र योग्यता ग्रहण गर्छन्
 - (3) सुहाउँदो शारीरिक गठन रहेको हुन्छ
 - (4) रुचिका क्षेत्रहरूमा ध्यानको दीर्घ विस्तार
115. पूर्व अनुभवका आधारमा नेपालीमा असल भाषिक सम्पर्कको निर्भरतालाई भनिन्छ
- (1) अवधारणा निर्माण
 - (2) शिक्षाको अन्तरण
 - (3) प्रश्न सोधाइको तरिका
 - (4) प्रत्यक्ष प्रदर्शन
116. शिक्षक तालिम तकनिक जहाँ क्षमता विकासका निम्ति अनुरूपण (Simulation) को प्रयोग गरिन्छ
- (1) पाठ-योजना
 - (2) प्रदर्शन-भिडियो हेर्नु
 - (3) सूक्ष्म-शिक्षण (Micro-Teaching)
 - (4) व्याख्यानका निम्ति राम्रो नोट तयार गर्नु
117. लेखन प्रक्रियाका कुन चरणमा मुक्तलेखन (freewriting), मथिङ्गल मन्थन (brainstorming), संयुक्तिकरण (Clustering) अनि विचार अभिरेखाङ्कन (idea-mapping) खुबै महत्त्वपूर्ण हुन्छन् ?
- (1) पूर्वलेखन (prewriting)
 - (2) खेसा तयारी (drafting)
 - (3) संशोधन
 - (4) प्रुफ रिडिङ

118. यी शब्दहरूले कुन किसिमका शब्दको संरचना बुझाउँछन् ? वेपर्वाहसँग, आज, कसेर, बिस्तारै, भोलि, यता, रिसाउँदै, जहाँ, खुसीसाथ, पछि
- (1) नाम
 - (2) क्रियार्थक नाम
 - (3) क्रियाविशेषण
 - (4) सर्वनाम
119. लेखन प्रक्रियाको सर्वाधिक उपयुक्त क्रम यस किसिमको हुनुपर्छ -
- (1) सङ्कलन, क्रमाङ्कन, लेखन, पुनर्लेखन
 - (2) सङ्कलन, क्रमाङ्कन, पुनर्लेखन, लेखन
 - (3) क्रमाङ्कन, सङ्कलन, लेखन, पुनर्लेखन
 - (4) लेखन, सङ्कलन, क्रमाङ्कन, पुनर्लेखन
120. एउटा भाषाशिक्षण कक्षामा, साहित्यले विद्यार्थीहरूमा -
- (1) कुनै प्रकारको सांस्कृतिक बहिर्प्रकाश दिंदैन
 - (2) भाषामा निहित थुप्रै प्रामाणिक विविधताबारे प्रकाश पार्छ
 - (3) नेपाली भाषाको प्राचीन व्यवस्था र शैली चिनाउँछ
 - (4) कठिन शब्दावली प्रस्तुत गर्छ

Candidates should answer
questions from the following
Part only if they have opted for
NEPALI as LANGUAGE - II.

निर्देश : दिइएको अनुच्छेद पढ्नुहोस् अनि सही विकल्पको चयन गरी तलका प्रश्नहरूको (प्रश्न 121 देखि 129) उत्तर दिनुहोस् ।

उहिलेका विद्यार्थीहरूको जीवन कठोर थियो । विद्यार्थीहरूले गुरुकुलमा प्रवेश गरेर गुरुको सेवा सत्कार गर्दै गुरुको आज्ञापालन गरी शिक्षा प्राप्त गर्नुपर्थ्यो । शिक्षासाथै चरित्र-गठनमा त्यस वेला खूबै ध्यान दिइन्थ्यो । तर आज यी सब छैनन् । आज विद्यार्थीहरू गुरुकुलमा प्रवेश नगरी विद्यालयतिर नै शिक्षा पाउँछन् । दैनिक पाँच-छः घण्टा विद्यालयमा गुरुहरूको संसर्गमा रहिरहेको समय गुरुको नजरदेखि दूर रहने हुनाले आजका विद्यार्थीहरूको चरित्रनिर्माणमा गुरुजनको महत्त्वपूर्ण हात रहँदैन । यसैले आजका विद्यार्थीहरूमा उच्छृङ्खलता र आडम्बरको मात्रा बढ्दै गइरहेको छ । आजका विद्यार्थीहरूमा अनुशासनहीनताको मात्रा बढेका मुख्य कारणहरूमध्ये एक यो पनि भएको छ । प्राचीन संस्कृत भनाइ अनुसार विद्यार्थीको मुख्य कर्तव्य आफ्नो विद्याध्ययन हो । विद्याध्ययनवाहेक विद्यार्थीको अरु केही काम हुँदैन । तर आज उक्त भनाइ युक्तिसंगत ठहरिन आउँदैन; किनकि आजको समय उहिलेको समय झैं छैन । आज उहिले झैं मानिसको जीवन सरल, शान्त र विश्रामपूर्ण छैन - त्यसको विपरीत आज मानिसको जीवन कठिन र व्यस्त बनेको छ । यस्तो स्थितिमा केवल विद्याध्ययनमै लागिरहने विद्यार्थीले सफल जीवन यापन गर्न सक्ने छैन । आधुनिक व्यस्त जमानामा विद्याध्ययनको साथसाथै अरु व्यावहारिक ज्ञान प्राप्त गर्नेहरूले मात्र सफलतापूर्वक जीवन निर्वाह गर्न सक्छन् । तर व्यावहारिक ज्ञान प्राप्तिमा मात्र ध्यान दिएर साधारण विद्याध्ययनमा वास्ता नराख्नेहरू पनि पुस्तकाध्ययनमा मात्र लागिरहनेहरू झैं सफल जीवन यापन गर्नसक्दैनन् । सामाजिक समस्याहरूप्रति सचेत भए तापनि त्यसमा-मन प्राण अर्पनु विद्यार्थीको कर्तव्य होइन ।

“विद्यार्थीको प्रमुख कर्तव्य विद्या अध्ययन हो र अन्य कामहरू गौण हुन् । विद्यार्थीहरूले विद्याध्ययनलाई प्राथमिकता दिएर विद्याध्ययन गर्ने काममा आलस्य प्रकट गर्नु हुँदैन । विद्यार्थी जीवन परिश्रम, लगन र मेहनतको जीवन हो । जसले यो जीवनको महानता

बुझेर आलस्य नमानी परिश्रम गर्छ, उसले भावी व्यावहारिक जीवनमा हीरा बन्ने सुयोग प्राप्त गर्छ अनि विद्यार्थी जीवनलाई आनन्द र चैनको जीवन सम्झेर मौज गर्नेहरू पछि जमीनको धूलो हुन बाध्य हुनुपर्छ । आलस्यपन विद्यार्थी जीवनको ध्वंसकारी शत्रु हो । विद्याध्ययनमा विद्यार्थीहरूले पूर्ण मनोयोग दिनु आवश्यक छ । विद्यार्थीहरूमा ज्ञान प्राप्तिको जिज्ञासा र कुतूहल सर्वदा जागरूक रहनुपर्छ । विद्यार्थीहरूमा ज्ञान प्राप्तिको भोक हुनु अत्यावश्यक छ ।

विद्यार्थी जीवनमा अनुशासनको महत्त्वपूर्ण स्थान हुनुपर्छ । यसबाहेक विद्यार्थीहरू सत्यवादी, निर्भीक, साहसी, उदार, आज्ञाकारी, क्षमावान्, संयमी र कर्तव्यपरायण अनि कर्मठ हुनुपर्छ । अभिमान, उच्छृङ्खलता, आडम्बर अनि आलस्य विद्यार्थी जीवनको अभिशाप भने हुन्छ ।

विद्यार्थीहरूले यो सर्वदा याद राख्नुपर्छ कि तिनीहरू नै समाज, जाति अनि देशको भाग्यविधाता र गौरव हुन् । यसै विचारअनुसार विद्यार्थीहरूले उत्साहपूर्वक आफ्नो कर्तव्य पालन गर्नु आवश्यक छ । बीजअनुसारको बोट हुन्छ । विद्यार्थीजीवनमा जस्तो बीज छरिन्छ, उस्तै बोट तथा फल व्यावहारिक जीवनमा पाइन्छ । विद्यार्थी जीवनमा विद्यार्थीहरूले संयम, स्वावलम्बन, क्षमाशीलता, उदारता, आज्ञाकारिता, अध्यवसाय र कर्तव्यपरायणजस्ता उत्तम गुणहरू अपनाएका छन् भने तिनीहरूलाई भावी व्यावहारिक जीवनमा सुख र सफलता प्राप्त गर्न कति गाह्रो पर्नेछैन ।”

121. विद्यार्थीहरूको सफलताका निम्ति आजको शिक्षाले

- (1) कक्षामा सबै प्रकारका नवीनतम तकनिक प्रयोग गर्नुपर्छ
- (2) पुस्तक अध्ययन सँगसँगै व्यवहारज्ञान पनि दिनुपर्छ
- (3) गुरुकुलको अवधारणालाई पुनर्जीवित पानुपर्छ
- (4) विद्यार्थीहरूलाई पढाइभन्दा धेरै सामाजिक समस्याप्रति सचेत गराउनुपर्छ

Nepali-I

(11)

A

122. अनुच्छेदमा प्रयुक्त 'धूलो हुनु' - को आशय हुन्छ

- (1) कण कणमा परिणत हुनु
- (2) हावाले प्रदूषित हुनु
- (3) तल्लो स्तरको, निकम्मा र हेय हुनु
- (4) टुक्रिनु

123. अभिमान, उच्छृङ्खलता, आडम्बर अनि आलस्य विद्यार्थी जीवनका निम्ति _____ हो ।

- (1) श्राप
- (2) रोग
- (3) घृणा
- (4) पीडा

124. तलका मध्ये कुनचाहिं 'विधाता' का पर्याय हुन् ?

- (1) ईश्वर, परमेश्वर, पावन
- (2) प्रभु, परमेश्वर, अमिय
- (3) अविनाशी, अमिय, ईश्वर
- (4) ईश, जगदीश्वर, अविनाशी

125. विद्यार्थीहरू सत्यवादी, निर्भीक, साहसी, उदार, आज्ञाकारी, क्षमावान्, संयमी र कर्तव्यपरायण अनि कर्मठ हुनुपर्छ" - वाक्यमा कुन शब्दवर्गका पद बेसी छन् ?

- (1) गुणवाचक विशेषण
- (2) भाववाचक नाम
- (3) जातिवाचक नाम
- (4) व्यक्तिवाचक नाम

126. "विद्यार्थीहरूमा ज्ञानप्राप्तिको भोक हुनु अत्यावश्यक छ ।" - यहाँ भोकको अर्थ हुन्छ

- (1) अन्वेषणको लक्षण
- (2) भोगेच्छा
- (3) उत्सुकता
- (4) परम्पराप्रतिको अनाग्रह

127. 'विद्याध्ययन'

- (1) वृद्धि सन्धि हो
- (2) यण् सन्धि हो
- (3) गुण सन्धि हो
- (4) दीर्घ सन्धि हो

128. गुरुकुलमा शिक्षा प्राप्त गर्नका साथै अरू के गर्न आवश्यक थियो ?

- (1) अन्य विद्यार्थीहरूको संसर्गमा रहनु
- (2) अनुशासनहीन भई गुरुको सेवा गर्नु
- (3) कठिनताको पालन गर्नु अनि आफ्ना साथीहरूलाई पठाउनु
- (4) गुरुको सेवा गर्नु र आज्ञा पालन गर्नु

129. 'चरित्रनिर्माण'

- (1) कर्मधारय समस्त पद हो
- (2) अव्ययीभाव समस्त पद हो
- (3) तत्पुरुष समस्त पद हो
- (4) द्वन्द्व समस्त पद हो

A

(12)

Nepali-I

निर्देश : दिइएको अनुच्छेद पढ्नुहोस् अनि सही विकल्पको चयन गरी तलका प्रश्नहरूको (प्रश्न 130 देखि 135) उत्तर दिनुहोस् ।

जो होचो उसको मुख घोचो” भन्ने उखान त सानैदेखि नै सुन्दै आएको हो, तर “जसको होचो छानु उसैको दुख्छ गानु” भन्ने तथ्यपूर्ण अनि व्यावहारिक उखान चाहिँ भर्खरै मात्रै थाहा भयो, जब मेरो औकात वा हैसियत अनुसारमा आफ्नो घरको छानु छिमकेका भन्दा औधी नै होचो भयो ।

तपाईंहरू सबैलाई नै स्पष्टसित थाहा छ, हाम्रो फोसे समाजमा मातृभाषा प्रेमीको गन्ती कुकुरको जति पनि नठान्ने वा आफ्ना लेखक-कलाकारको मान गधाको जति पनि नराख्ने आडम्बर छ ।

तथा, मौलिक माटोमा नटेकी जडाउरी छायाँमा मस्तसित बतासिरहने उरन्टेउलाहरूको दिनोदिन बढाबढले स्वस्थ मौलिकता चाहने केही प्रतिशतलाई पनि जिल्ल पारिसकेको हाम्रो वर्तमान स्थिति देखेको हुनाले मैले होचो छानुको व्यथा सुनाएकोचाहिँ होइन । न कि यस किसिमको गुनासो कुनै राजनैतिक मसाला नै हो । बरू अर्थनैतिक वा सामाजिक पक्षसित यसको सरोकार हुनसक्छ, तर मेरो यो “होचो” शब्दसित चाहिँ सबैभन्दा नजिकको सम्बन्धी-शब्द बुझियो, “सोझो” ।

नवौँ-दर्शो कक्षाको छात्र हुँदा श्रद्धेय लेखक हृदयचन्द्रसिंह प्रधानज्यू लिखित निबन्ध “सोझा” राम्ररी पढेको थिएँ ।

“अरू थोकभन्दा छोरा सोझो निस्कला भन्ने मलाई बिघ्नै डर भइरहेको छ” भन्ने अनौठो टिप्पणीबाट बुनिएको

“सोझा” निबन्ध पढेर मैले सारांशमा बुझेको थिएँ, – “सोझाको उपस्थितिको कारण नै दुष्ट वा दानवहरूले समाजमा राज गर्दैछन्” भन्ने तथ्य । तसर्थ भविष्यमा भुलेर पनि सोझो नबन्ने विचार समेत गरेको थिएँ, तर जस्तै गरेपनि मेवाको बोटमा ज्यामिर नफल्दो रहेछ । समयान्तरमा मपनि मेरै मातापिता जस्तै नमुना बन्न पुगेँ असहाय त्यही “सोझो” वर्गीकरण अन्तर्गत । अर्थात्, “विचार” र “छानु” कसरी पर्यायवाची भयो कुन्नि, त्यही “सोझो” शब्दको असाध्यै गह्रौँ भारले सम्पूर्ण थिचिएर नै मेरो मौलिक कुटीरको निर्मल छानु बन्यो, – यस्तो “होचो” ।

मैले मेरै पिता पुर्खाले जस्तै श्वेत-वर्णी कञ्चनजङ्गासहितको पर्वतश्रेणीलाई शान्तसित सुतेका शिव झैं बुझेँ, अर्थात् उही शिवलाई साष्टाङ्ग-प्रणाम गरेर जन्मभूमि दुर्जयलिङ्गलाई सधैं कलापूर्ण दृष्टिले आकृष्ट बन्दै हेरेँ । यही पाखाको माटो, पानी, हावा, ताप र गतिले निर्मित मेरो देह, मेरो भावना, मेरो सम्पूर्ण नै यहीँकै माटोमा नै समर्पित गर्ने दृढ निश्चय हुनाले मेरो पहाडलाई मैले सधैं नै सुन्दर र विशिष्ट राख्न चाहें । यसैले यही पहाडको पवित्र काखमा सानो स्वरमा तोते बोल्ने बालक झैं, वा हँसिलो पहाडकै लघु-आकृतिसरह देखिने मेरो प्यारो कुटीर छ । जसको छानु होचो छ, तर होचो नै भएपनि कलाको सम्मान राख्न सक्षम मेरो छानु सम्बेदनशील पनि छ !

130. अनुच्छेदमा प्रयुक्त उखान “जो होचो उसको मुखमा घोचो” रहेको होचो शब्दले अर्थ बुझाउँछ

- (1) सानो घर, परिवार, संसार भएको मानिस
- (2) साधारण प्रकारले जीवन व्यतीत गर्ने सिधा मानिस
- (3) सङ्कीर्ण विचार भएको तर सदाचारी मानिस
- (4) होचो छानो भएको घरका मालिक

131. अनुच्छेदका लेखकले 'सोझा' निबन्ध राप्परी

पढेको कुराको पुष्टि हुन्छ

- (1) आफ्नो जीवन निबन्ध जस्तै भएकाले
- (2) 'सोझा' निबन्धका निबन्धकार उनलाई मनपर्ने भएकाले
- (3) निबन्धको वाक्य उद्धृत गरेकाले
- (4) समाजमा सोझाको उपस्थितिका कारण दुष्टहरूले राज गरेकाले

132. "कञ्चनजङ्गासहितको पर्वतश्रेणीलाई शान्तसित सुतेका शिवझैं बुझें" - कुन अलङ्कार परेको छ ?

- (1) व्याजस्तुति
- (2) उपमा
- (3) यमक
- (4) श्लेष

133. "मेवाको बोटमा ज्यामिर नफल्दो रहेछ" - को नजिक छ

- (1) जस्तो बोट उस्तै फल
- (2) जस्तो चितायो उस्तै पुग्छ
- (3) देशअनुसार को भेष
- (4) धनले धन कमाउँछ

134. 'मौलिक' शब्द हो

- (1) रूपायित
- (2) रूपान्तरित
- (3) व्युत्पन्न
- (4) मौलिक

135. प्रस्तुत अनुच्छेदका लेखक कहाँका मानिस हुन् ?

- (1) असम
- (2) देहरादुन
- (3) सिक्किम
- (4) दार्जिलिङ

निर्देश : सबैभन्दा उपयुक्त विकल्पको चयन गरी तलका प्रश्नहरूको उत्तर दिनुहोस् :

136. तलका पठन-जाँचको अङ्क-वितरण कसरी गर्नुहुन्छ ?

प्रश्न - धर्मशाला कहाँ अवस्थित छ ?

उत्तर - (1) - हिमाचल प्रदेशमा

उत्तर - (2) - धर्मशाला हिमाचल प्रदेशमा अवस्थित छ ?

- (1) उत्तर (2) का निम्ति 2 अङ्क, उत्तर (1) का निम्ति - 0 अङ्क
- (2) उत्तर (1) का निम्ति 1 अङ्क, उत्तर (2) का निम्ति 2 अङ्क
- (3) उत्तर (1) का निम्ति 2 अङ्क, उत्तर (2) का निम्ति 2 अङ्क
- (4) उत्तर (2) का निम्ति $1\frac{1}{2}$ अङ्क, उत्तर (1) का निम्ति 1 अङ्क

